

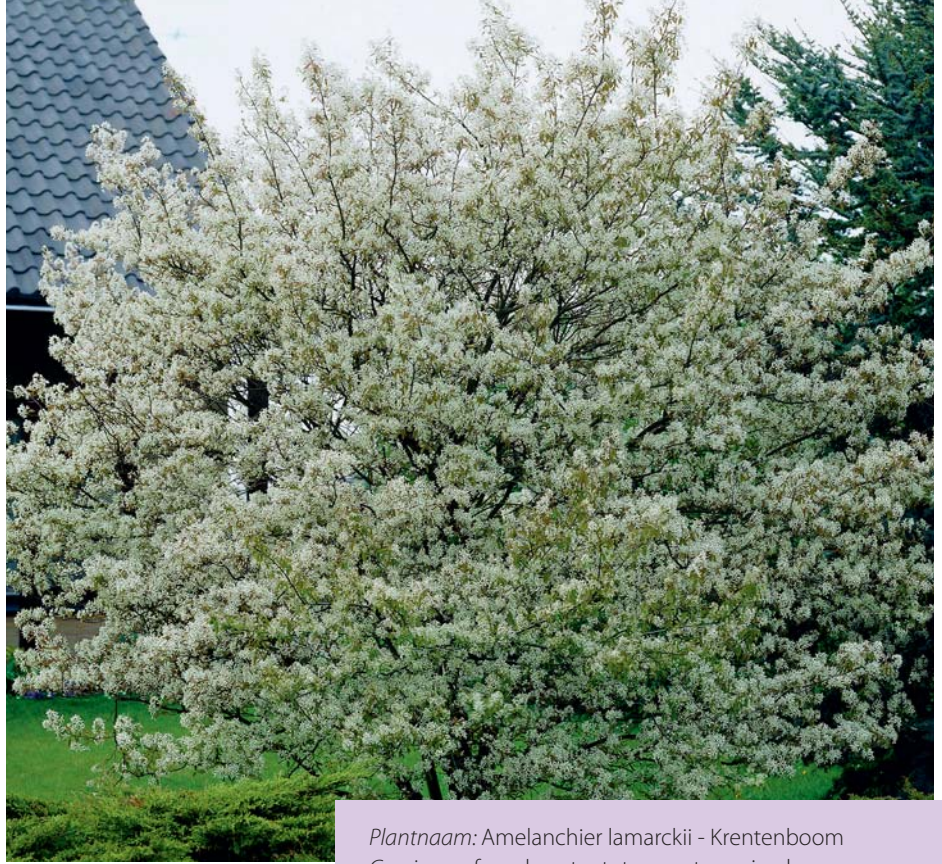
Ton van Beek, architect en buitenruimteontwerper bij [delacourt][vanbeek], kiest voor Amelanchier als zijn boomkwekerijfavoriet. De tegenwoordig veel aangeplante heester wordt door hem vooral gewaardeerd om de sterke seizoensbeleving. 'Elk jaargetijde is hij interessant.'

Tekst: Emiel van den Berg
Foto: www.visionpictures.com

Sinds de opkomst van meerstammige bomen is de belangstelling voor Amelanchier sterk gestegen. De forse struik kan immers makkelijk tot een meerstammige, weliswaar bescheiden boom uitgroeien. Ton van Beek: "Als meerstammig komt de boom het allermooist tot zijn recht. Er worden ook hoogstammen aangeboden, maar afhankelijk van de toepassing kan dat er soms wat sneu uitzien." De stijgende populariteit voor Amelanchier als tuinplant - vroeger werd de struik vrijwel alleen toegepast in het openbaar groen - heeft overigens ook te maken met het feit dat tuinen tegenwoordig steeds meer een natuurlijke uitstraling mogen hebben. De inheemse krentenboom past prima in die aanpak. "Amelanchier past goed in natuurlijke situaties zoals bosranden en houtwallen, maar voor mijzelf geef ik de voorkeur aan een aanplant als solitair in een tuinachtige setting." De meest bekende soort, *A. lamarckii*, groeit van nature in Nederland en delen van Noordwest-Europa. Zijn Nederlandse naam is Drents krentenboompje, maar vaker spreekt men enkel over krentenboompje.

PROVENCE

A. lamarckii houdt van een wat vochtige en lichtzure grond en is in de natuur vaak in gemengde struikvegetaties aan te treffen. Vroeg in april verschijnen de roomwitte bloemen die fraai contrasteren met het gelijktijdig uitlopende loof dat een koperbruine kleur heeft. In de nazomer verschijnen talrijke kleine vruchten die vroeger in gedroogde toestand als vervanger voor krenten werden gebruikt. Het Provençaalse woord 'amélanche' is de oude streeknaam voor de vruchten van *A. rotundifolia*. De smakelijke vruchten van deze soort worden al sinds mensenheugenis voor consumptie gebruikt. Linnaeus nam de oude Provençaalse streeknaam over om hem als wetenschappelijke naam voor het gehele geslacht te gebruiken. Overigens zijn de bessen van alle Amelanchier-soorten en cultivars eet-

Amelanchier lamarckii

Plantnaam: Amelanchier lamarckii - Krentenboom
Groevorm: forse heester tot meerstammige boom
Blad: breed ovaal, dof donkergroen
Bloem en vrucht: wit, bloemtrossen in april, eetbare bessen
Bijzonderheden: opvallende herfstverkleuring

TON VAN BEEK:

'Meerstammig is het mooist'

baar. Ze zijn zo groot als een erwt, smaken zoet en bevatten veel vitamine A. Er worden sappen, jam en wijn van gemaakt. Gedroogde 'krenten' kunnen een bestanddeel vormen van compote of gebak. Vogels eten graag van de smaakvolle bessen - vandaar het grote verspreidingsgebied van de struik - dus bescherming met netten is raadzaam. Overigens rijpen de bessen ongelijktijdig zodat zowel groene als donkerrode en blauwzwarte vruchten aan eenzelfde struik kunnen voorkomen.

BESTRATING

De seizoensbeleving waar Van Beek het over heeft zit behalve in het bloemrijke voorjaar en de bessen ook in de dieprode en gele herfstverkleuring. "Daarom heb ik bij mij thuis een exemplaar pal voor mijn tuindeuren staan, als scheiding tussen huis en tuin. Ieder jaar, eigenlijk ieder seizoen, waardeer ik het boompje meer." Naast *A. lamarckii* is *A. laevis* 'Ballerina' noemenswaardig. Deze heeft misschien nog sterker dan de eerste een opvallend vaasvormig wintersilhouet zodat hij ook in de wintermaanden zeker nog sierwaarde heeft. De cultivar wordt vaak als kleine laanboom gekweekt en toegepast

in bescheiden ruimtes. 'Ballerina' komt tot circa 6 meter hoogte en is daarom ook voor de particuliere tuin geschikt. Een aandachtspunt, en dat geldt eigenlijk voor alle Amelanchier, is dat vanwege de hoeveelheid bessen aanplant boven bestrating niet raadzaam is. Ook de hoger groeiende *A. arborea* 'Robin Hill' wordt steeds vaker als laanboom aangeboden. 'Robin Hill' draagt echter weinig vruchten, dus past beter in de buurt van bestrating. Amelanchier, behorend tot de Rosaceae en met onder andere *Crataegus*, *Malus*, *Prunus* en *Pyrus* als familieleden, kent nog meer soorten. *A. spicata*, inheems in Noord-Amerika, is een opgaande heester tot kleine boom met een maximale hoogte van acht meter. De soort verspreidt zich via uitlopers waardoor zich dichte bossen kunnen vormen. Vanwege deze eigenschap leent de plant zich bij uitstek voor openbaar groen. *A. rotundifolia* (syn. *A. ovalis*) groeit in grote delen van Europa in het wild, vaak op rotsachtige plaatsen en in bossen. Ondanks de voorkeur voor kalk groeit deze soort op elke goed doorlatende grond. *A. rotundifolia* is een opgaande heester tot ruim twee meter hoogte met compacte en daardoor minder sierlijke bloemen dan *A. lamarckii*.